

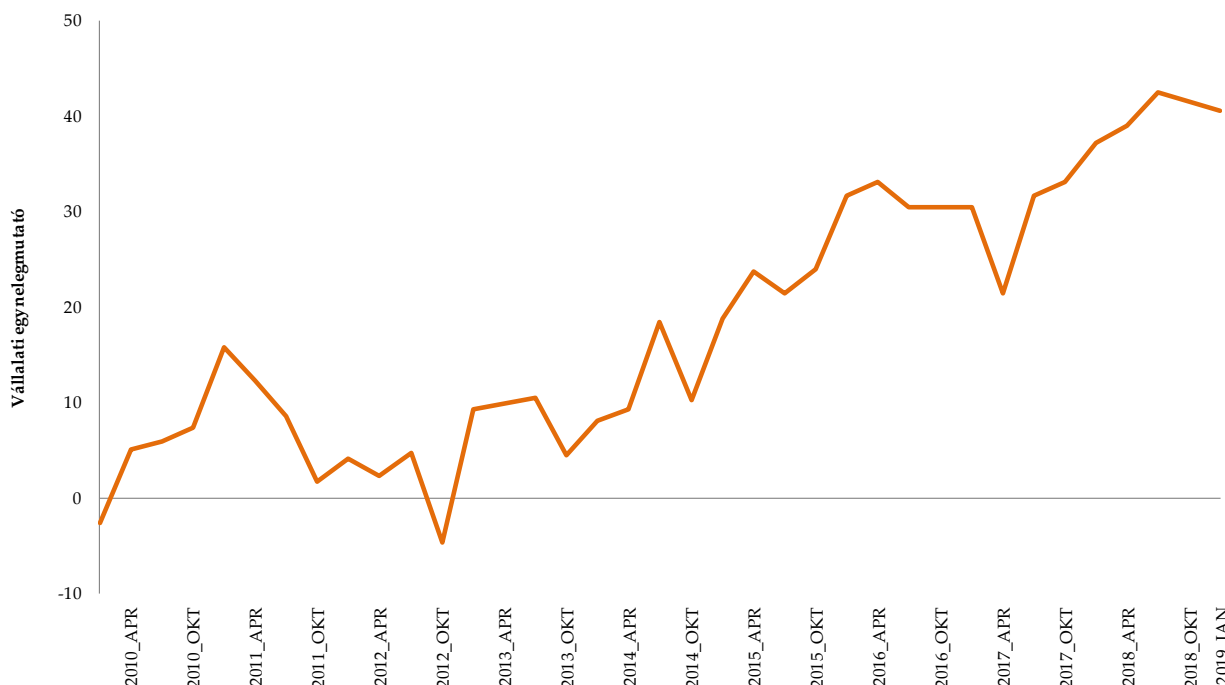
A GVI 2019. januári negyedéves konjunktúrafelvételének eredményei

Az MKIK GVI negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 400 cégvezető véleményét kérdezzük a cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól. A teljes mintára vonatkozóan – amely 300 kis- és középvállalkozást (20–249 fő között) és 100 nagyvállalkozást (250 fő felett) tartalmaz – a Negyedéves Konjunktúramutatót és a Negyedéves Bizonytalansági Mutatót közöljük. A megkérdezett kis- és középvállalkozások esetében pedig a KKV Körkép Konjunktúramutatót és a KKV Körkép Bizonytalansági Mutatót számítjuk ki.

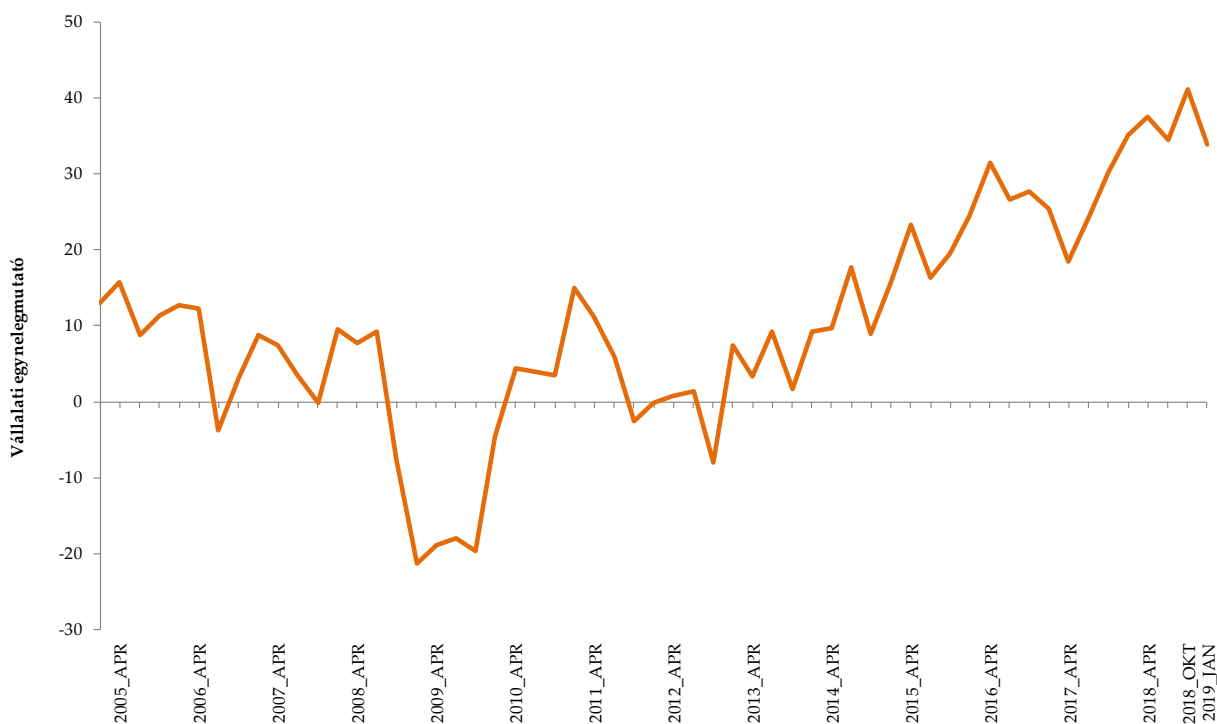
A 2019. januári adatfelvétel eredményei szerint Magyarországon az üzleti bizalom szintje enyhén visszaesett a 2018. júliusi és októberi csúcsertékhez képest: a Negyedéves Konjunktúramutató 42-ről 41 pontra csökkent. Ez a negyedéves konjunktúrafelvétel kezdete, 2010 óta az eddigi második legmagasabb érték (lásd 1. ábra).

Ha csak a kis- és középvállalkozások körében vizsgáljuk az üzleti bizalom szintjét, akkor megállapítható, hogy az októberi csúcsot követően a KKV Körkép Konjunktúramutató júliusi szintjére esett vissza: az októberi 41 pontról januárban 34 pontra csökkent (lásd 2. ábra).

1. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01–2019. 01.

2. ábra: A KKV Körkép Konjunktúramutató alakulása, 2005. 01–2019. 01.

Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható érték százas skálára vetített aggregált egynelegmutató. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke az építőipari vállalkozások esetében a legmagasabb (+42 pont), a kereskedelmi, illetve a feldolgozóipari cégek körében egyaránt +41 pont, míg az egyéb gazdasági szolgáltatásokat nyújtó cégek esetében (+36

ponttal) a legalacsonyabb. Az előző negyedévhez képest az építőipari cégek esetében 9 pontos csökkenés tapasztalható, míg a többi ágazatban októberhez viszonyítva nem történt változás.

3. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01–2019. 01.

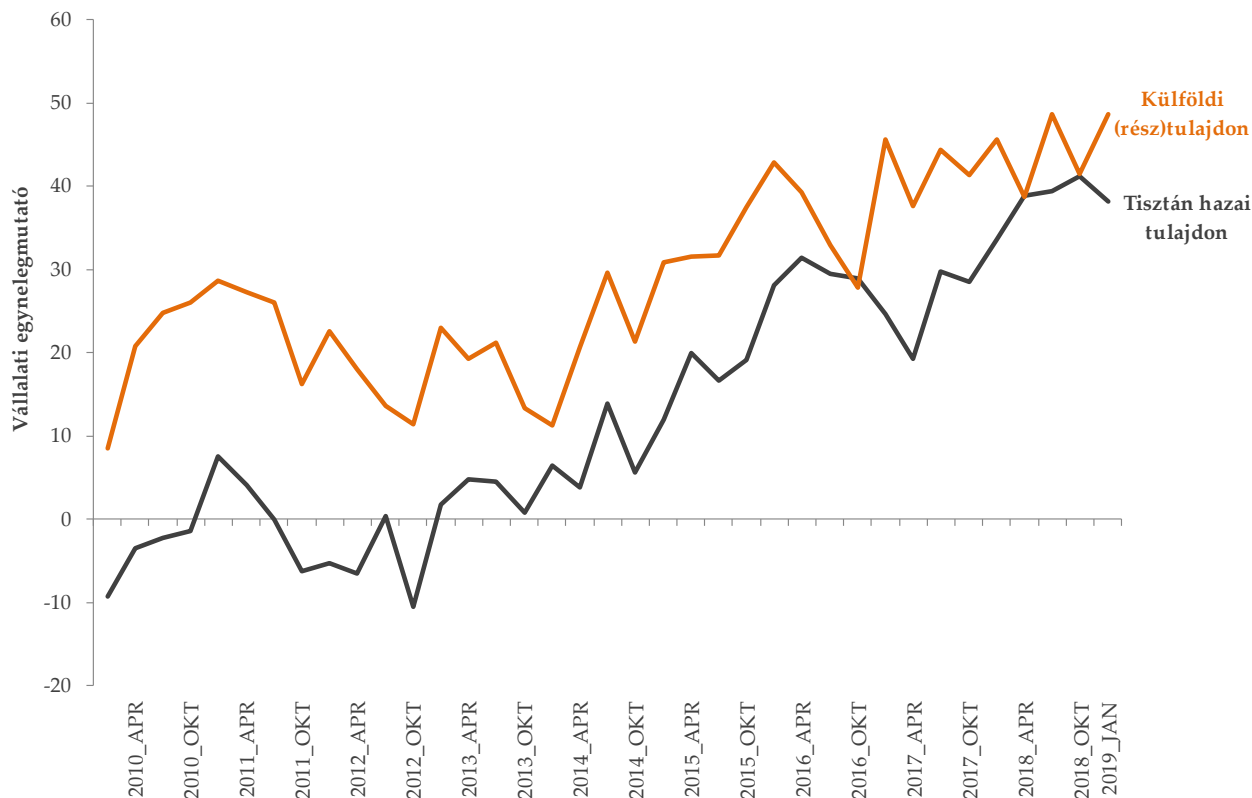
Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A cégeket tulajdonszerkezet szerint vizsgálva látható, hogy a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok körében $+38$ pont, a külföldi (rész)tulajdonú vállalkozások esetében pedig $+49$ pont a Negyedéves Konjunktúramutató

értéke. Miközben a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások esetén az előző negyedévhez képest 3 ponttal csökkent a mutató értéke, a külföldi (rész)tulajdonú cégek körében 7 ponttal emelkedett.

4. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint, 2010. 01–2019. 01.

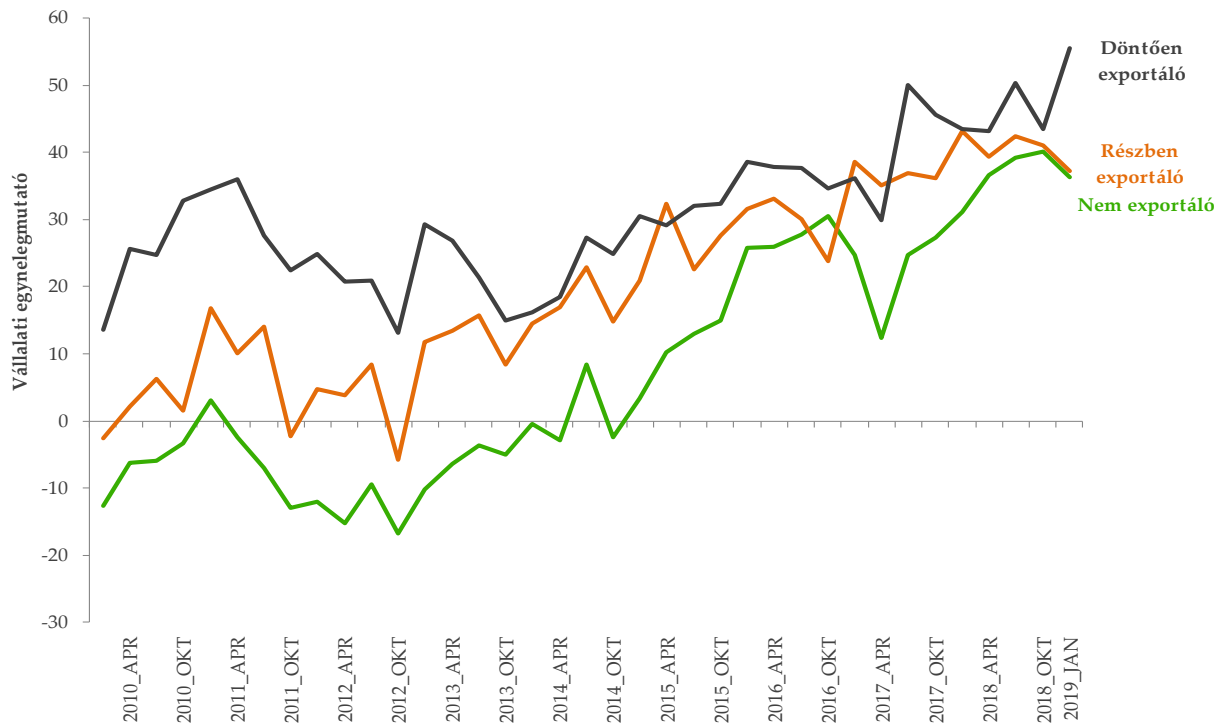
Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százás skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Exporttevékenység szerint a Negyedéves Konjunktúramutató értéke a döntően exportáló vállalkozások körében a legmagasabb (+56 pont), a részben exportálók esetében +37 ponton áll, míg a nem exportáló cégek körében +36 pont. Az előző

negyedévhez képest a nem exportáló és a részben exportáló vállalatok körében egyaránt 4 ponttal csökkent a mutató értéke, a döntően exportáló cégek között viszont 12 ponttal emelkedett.

5. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató exporttevékenység szerint, 2010. 01–2019. 01.

Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt féléves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása.

Az almutatók esetében megállapítható, hogy a vállalkozások vezetői lényegesen optimistábban ítélik meg cégük jelenlegi rendelésállományát, várható üzleti helyzetét, illetve elmúlt féléves termelési szintjét, miközben a várható termelési szint, a várható jövedelmezőség, valamint a várható kapacitáskihasználás alakulásával kapcsolatos kilátásaik jelentősen negatívabbak a 2018. októberi szinthez viszonyítva. Az előző év azonos időszakához képest a beruházások, a létszám várható alakulása, a várható termelési szint, illetve a várható kapacitáskihasználás

szempontjából negatívabbak a vállalatok kilátásai, a többi komponens esetében viszont a cégek kedvezőbbnek látják helyzetüket 2018 januárjához képest.

A januári adatok alapján a nagyvállalatok a kis- és középvállalkozásokhoz képest jellemzően pozitívabban ítélik meg helyzetüket: a várható beruházási aktivitás kivételével az összes többi szempontból a legalább 250 munkavállalót foglalkoztató cégek adtak pozitívabb helyzetértékelést. Ennek háttérében az áll, hogy a nagyvállalatok átlagpontszáma több mutató esetében (jelenlegi és várható üzleti helyzet, jelenlegi jövedelmezőség, jelenlegi rendelésállomány) jelentős mértékben megnőtt az előző negyedévhez képest, míg a kis- és középvállalkozások körében lényegesen visszaesett a várható jövedelmezőség, a várható termelési szint, valamint a várható kapacitáskihasználás mutatója.

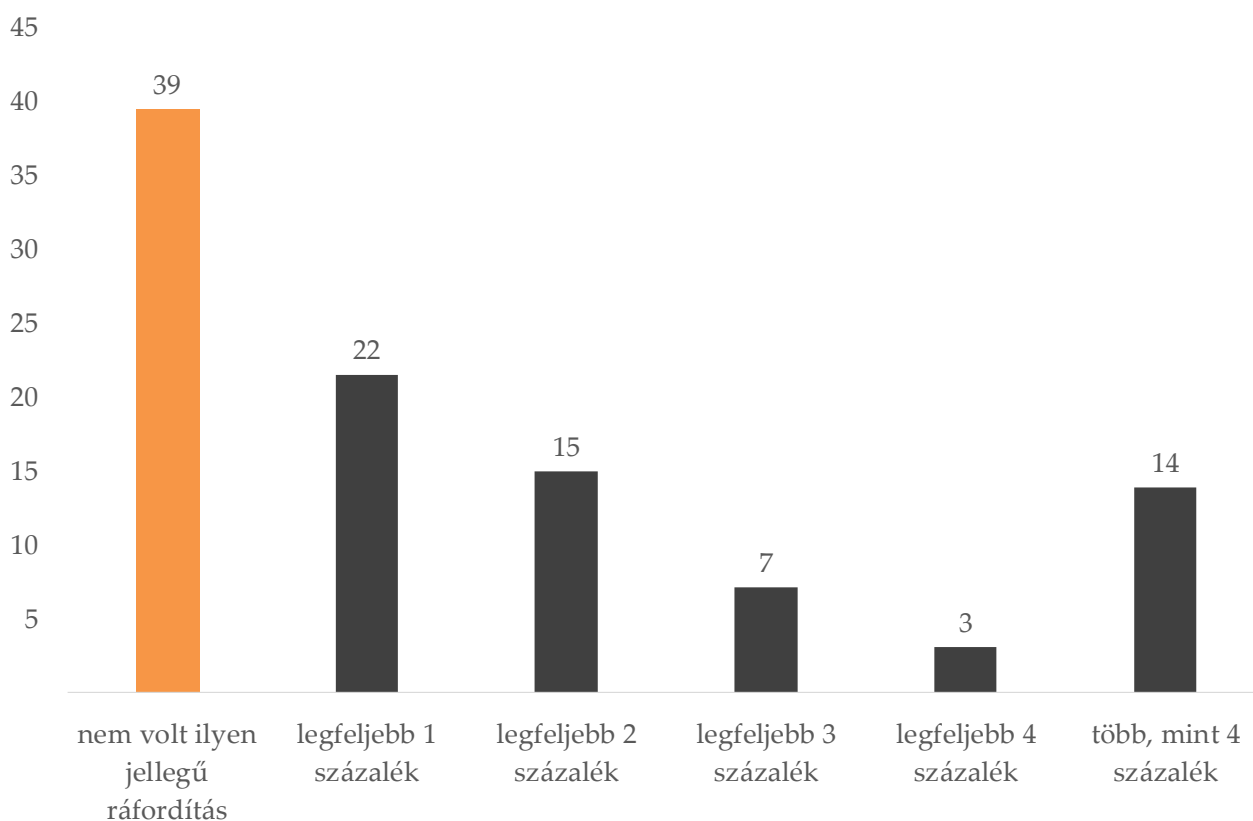
Innováció és automatizáció a magyar vállalkozások körében

Az alábbi elemzésben azt vizsgáljuk, hogy a magyarországi cégek hogyan viszonyulnak az innovációhoz és az automatizációhoz kapcsolódó új technológiák bevezetéséhez. Az elemzéshez használt adatok a GVI és a Pénzügyminisztérium „Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis” című kutatásának 2018. évi adatfelvételéből származnak, melynek során 6781 céget kérdeztünk az innovációk bevezetésével és az automatizációval kapcsolatban. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában működő vállalatok földrajzi elhelyezkedése és gazdasági águk együttes eloszlása, és ezen belül létszámuk szerint.

A magyarországi vállalkozások közel 40 százalékánál az utóbbi három évben nem volt innováció jellegű ráfordítás. Az innovációt bevezető cégek további 37 százaléka legfeljebb az árbevétel 2 százalékát fordította ilyen jellegű kiadásra. 2 és 4 százalék közötti

innovációs ráfordításáról számolt be a cégek 10 százaléka, 14 százalékuk állította azt, hogy az árbevétel több, mint 4 százalékát fordították innovációra az elmúlt három évben (lásd a 6. ábrát).

6. ábra: A cégek megoszlása a szerint, hogy árbevételük mekkora részét fordították innovációra az elmúlt három évben, százalék, N=3743

Forrás: PROGNÓZIS_2018, GVI-PM

Azon cégek aránya, amelyek nem költöttek innovációra az elmúlt három évben, a kisebb vállalkozások között a legmagasabb. A 10 fő alatti cégek 56 százaléka, a 10 és 19 fő

közöttiek 46 százaléka, a 20 és 49 fő közötti cégeknek pedig 47 százaléka nem fektetett innovációba az elmúlt években. Ez az arány az 50 és 249 fő közötti cégek esetében 36

GHT 2019. március

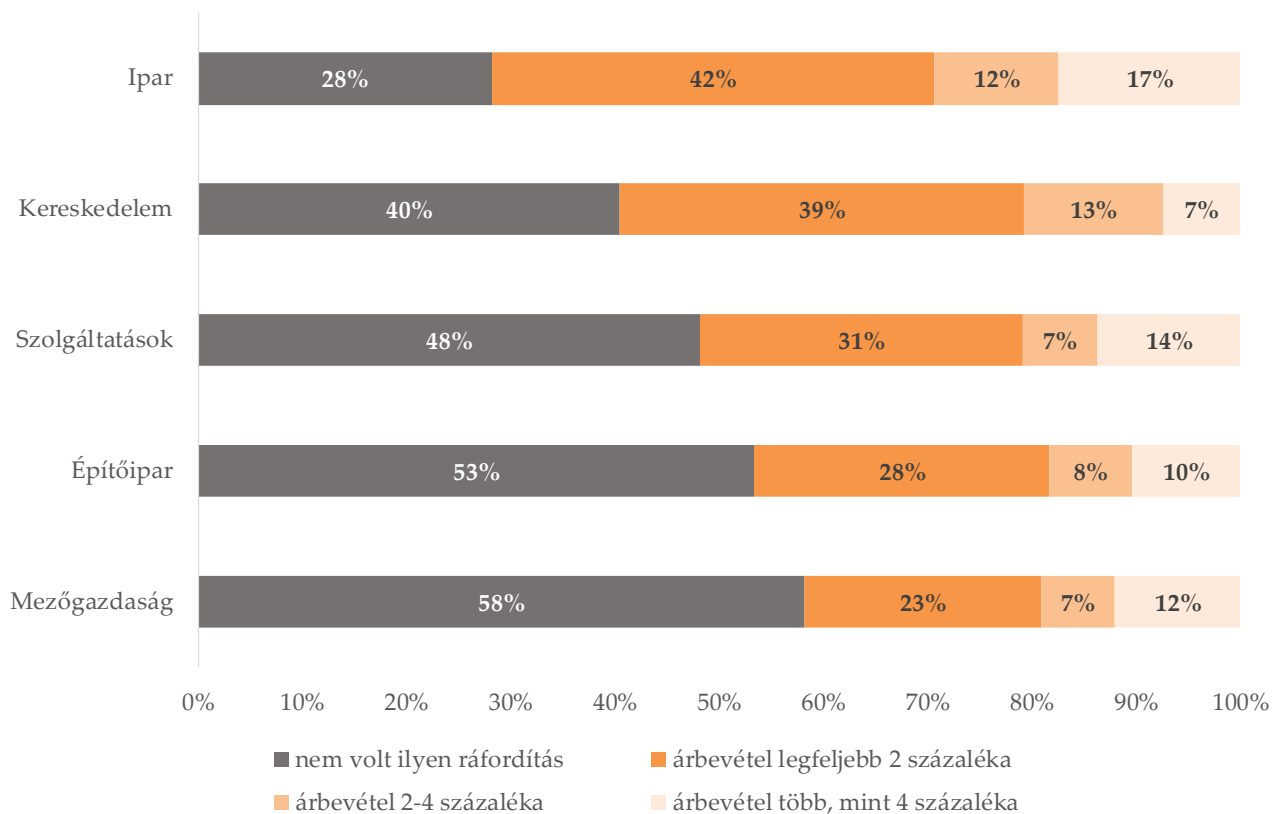
százalék, míg a 250 fő felettiéknél mindössze 26 százalék. Utóbbi két kategóriában azon cégek aránya a legmagasabb, amelyek az árbevételük legalább 2 százalékát innovációra fordították.

Az innovációk bevezetése az utóbbi három évben jellemzőbb volt a részben vagy egészében külföldi tulajdonú cégekre, mint a tisztán hazai tulajdonú vállalkozásokra. A tisztán hazai vállalatok 43 százalékának egyáltalán nem volt ilyen ráfordítása, míg a külföldi tulajdonlásúaknak csak a negyedéről mondható el, hogy nem vezettek be innovációt. A külföldi tulajdonú cégek

esetében jelentősen magasabb azon vállalkozások aránya is, melyek árbevételük több, mint 4 százalékát fordították innovációra (19 százalék, míg a tisztán hazai tulajdonú cégeknél 13 százalék).

Az innovációk bevezetése az elmúlt három évben leginkább az iparra volt jellemző, ahol a cégek 72 százaléka fordította árbevételének egy részét ilyen célokra. A kereskedelemben a cégek 60 százaléka, a szolgáltatások területén 52 százaléka innovált, míg az építőiparban és a mezőgazdaságban többségben voltak azok a vállalkozások, amelyeknek nem volt ilyen jellegű ráfordítása (lásd a 7. ábrát).

7. ábra: A cégek megoszlása az egyes gazdasági ágazatokban aszerint, hogy árbevételük mekkora részét fordították innovációra az elmúlt három évben, százalék, N=3743

Forrás: PROGNOZIS_2018, GVI-PM

Az utóbbi három évben innovációt bevezető cégek körülbelül fele új terméket vagy szolgáltatást vezetett be. 46 százalékuk a gyártásban vagy a szolgáltatásnyújtásban alkalmaz új technológiát. A válaszadó vállalkozások negyede új marketing és eladási

módszereket vezetett be, 22 százalékuk pedig jelentős belső szervezeti átalakításokon esett át. A cégek 21 százalékánál vezettek be új logisztikai vagy szállítási módszereket, 6 százalékuk pedig egyéb területen innovált.

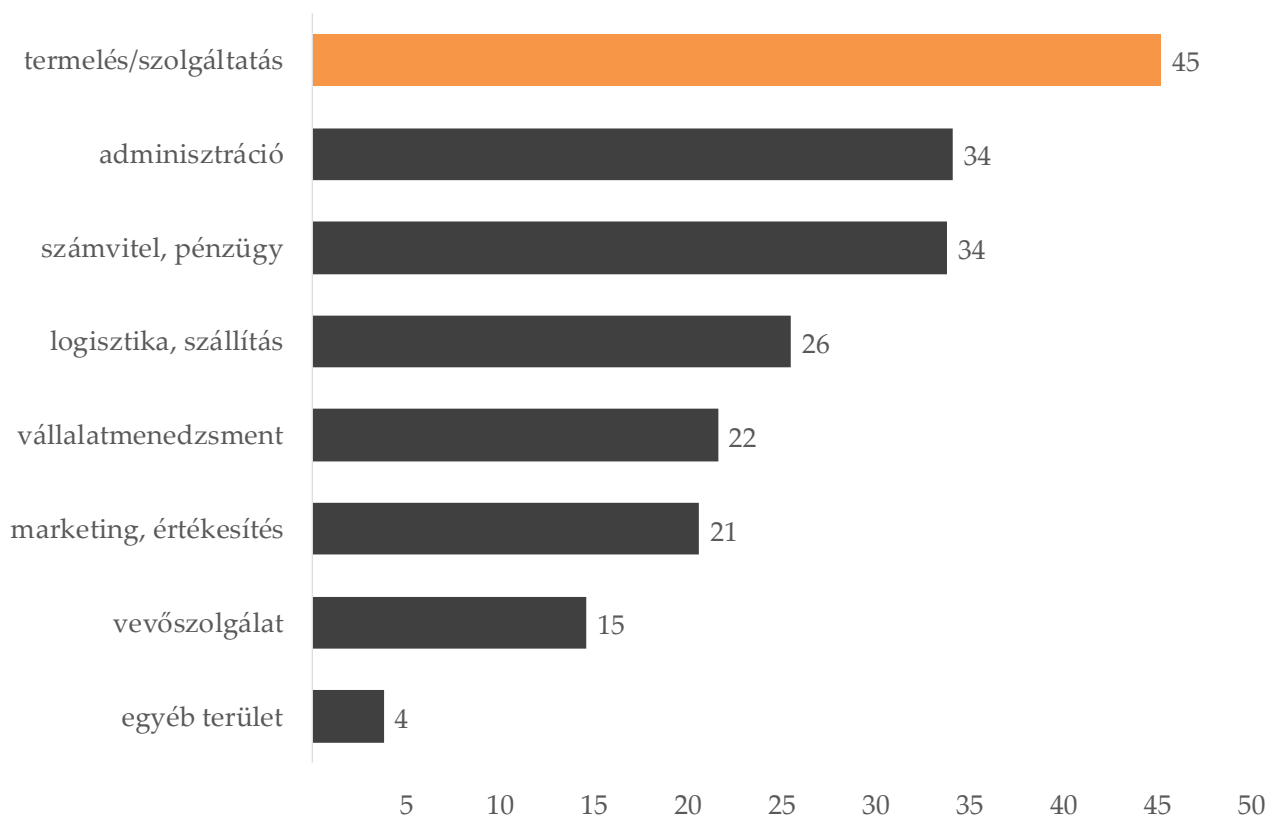
Automatizációra vonatkozó tervek

A cégeket kérdeztük arról is, hogy hajtottak-e végre az utóbbi három évben automatizálás vagy digitalizálás jellegű fejlesztést. A válaszoló vállalkozások 66 százaléka jelezte, hogy hajtott végre ilyen fejlesztést. Az innovációs ráfordításhoz hasonlóan az automatizáció és digitalizáció kapcsán is a 250 fő feletti, az exportáló, a külföldi tulajdonban lévő és az ipari cégek járnak elől. Az ezen kategóriákhoz tartozó cégek több, mint 80 százaléka hajtott végre digitalizációs jellegű fejlesztést az utóbbi három évben, míg a kisebb cégek esetében az átlag alatt alakult az automatizáló vagy digitalizáló cégek aránya. A tisztán hazai tulajdonú cégek esetében 61 százalék, a nem exportáló vállalkozások esetében pedig 57 százalék automatizációt vagy digitalizációt bevezetők aránya. Az iparon kívül a kereskedelmi szektorban a legmagasabb az automatizációt bevezetők aránya, 60 százalék, míg a mezőgazdaságban, az építőiparban és a

szolgáltatások területén 52 százalék körül alakul az ilyen cégek aránya.

Az innovációk bevezetéséhez hasonlóan a cégek az automatizálás és digitalizálás jellegű fejlesztések esetében is elsősorban a termelésre koncentrálnak: az ilyen fejlesztéseket végrehajtó vállalkozások 45 százaléka a termelés és szolgáltatásnyújtás területén vezetett be automatizálást vagy digitalizálást. 34 százalékuk az adminisztrációban, szintén 34 százalék pedig a számvitel és pénzügy területén digitalizált. Az automatizáló cégek 26 százaléka fejlesztett a logisztika és szállítás területén, 22 százalékuk a vállalatmenedzsment, 21 százalékuk pedig a marketinghez és értékesítéshez tartozó folyamatok esetében digitalizált. A vevőszolgálat esetében a válaszadó vállalkozások 15 százaléka vezetett be automatizálást vagy digitalizálást az elmúlt években (lásd a 8. ábrát).

8. ábra: A cégek megoszlása a szerint, hogy milyen területen vezettek be automatizálás vagy digitalizálás jellegű fejlesztést az elmúlt három évben, százalék, 1270≤N≤5244

Forrás: PROGNOZIS_2018, GVI-PM

Megjegyzés: A válaszadók több választ is megjelölhettek.

A cégek körülbelül fele, 47 százaléka tervezi, hogy a következő három évben automatizálás vagy digitalizálás jellegű fejlesztést hajtanak végre a cégnél. Az automatizálást tervező cégek közül 85 százalék a termelést és szolgáltatásnyújtást, 60 százalék az adminisztrációt, körülbelül 50-50 százalék a számvitelt, a vállalatmenedzsmentet vagy a logisztikát fejlesztené így.

A vállalkozásoknak ugyanakkor körülbelül 32 százaléka nem vezetett be az utóbbi három évben automatizálás vagy digitalizálás jellegű fejlesztést, és nem tervezi ezt a következő három évben sem. Esetükben többségben vannak azon cégek, melyeknek vezetői úgy vélik, hogy nincs szükség a

vállalkozásnál ilyen jellegű fejlesztésre: a válaszadók 40 százaléka ezzel magyarázza, hogy nem alkalmaztak vagy terveznek alkalmazni ilyen fejlesztést. A válaszadók 26 százaléka nem tudta megmondani az okát annak, hogy miért nem hajtottak vagy hajtanak végre ilyen típusú fejlesztést. A cégek 14 százaléka a vállalkozásnál tapasztalható forráshiányt, 10 százalékuk pedig az automatizációs és digitalizációs fejlesztések túl magas költségeit jelölte meg okként. A cégek kevesebb mint 5 százaléka jelezte, hogy nem ismernek olyan technológiákat, amelyek bevezethetők lennének a cégnél, hogy nincsenek meg az ehhez szükséges szakembereik, vagy hogy túl bonyolult lenne egy ilyen fejlesztés.

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozósi időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
	Munkanélküliségi ráta	(Márc)	4,9%	4,9%	5,0%
Németország	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Márc)	44,1	44,7	44,7
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Márc)	99,6	98,7	98,7
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Márc)	104		103
	Munkanélküliségi ráta	(Márc)	3,8%	3,8%	3,8%
USA	CB fogyasztói bizalmi index	(Márc)	124,1	132,0	131,4
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Márc)	52,4	52,5	52,5
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Márc)	50,5	49,5	49,2

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

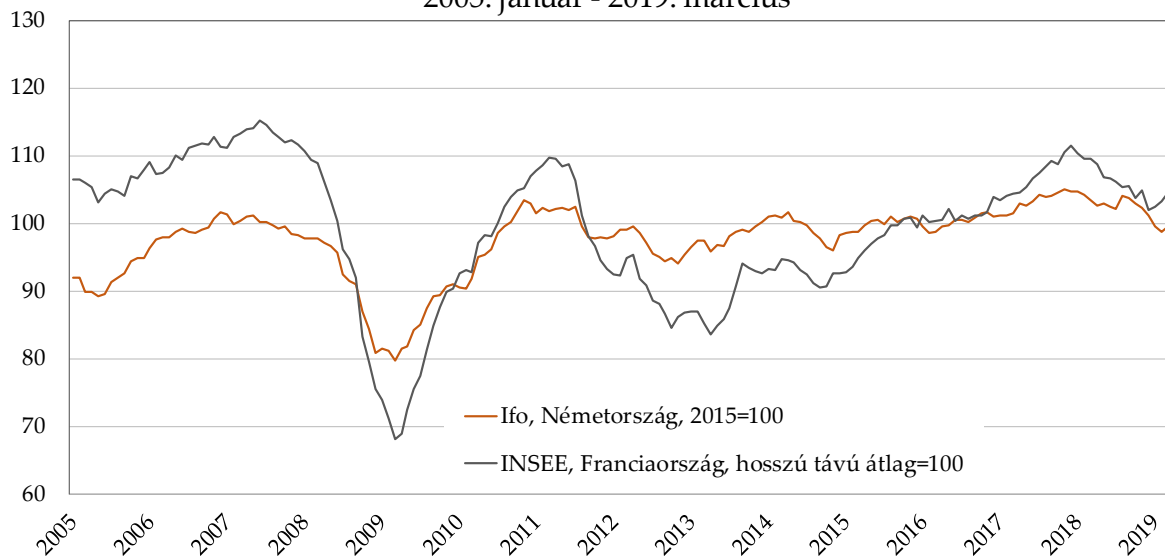
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban a munkanélküliek aránya kis mértékben csökkent, és a várakozásoknak megfelelően alakult márciusban. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke a februárihoz képest csökkent, és alacsonyabb, mint a várakozás. Az IFO üzleti bizalmi index értéke az előző hónaphoz képest növekedett, és magasabb, mint a várakozás. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi indexe az előző hónaphoz képest növekedett. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke az előző hónapban tapasztalt értékhez képest csökkent, és alacsonyabb, mint a várakozás. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke februárhoz képest kis mértékben csökkent, és alulmúlta a várakozást. A munkanélküliek aránya nem változott és a várakozásoknak megfelelően alakult. A kínai beszerzési index nőtt a februári adatokhoz képest, és felülmúlta a várakozást.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján, 2005. január - 2019. március

Forrás: www.cesifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston, elemző, MKIK GVI

Nábelek Fruzsina, elemző, MKIK GVI

Vági Eszter, elemző, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Makó Ágnes, PhD

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2019. március, Budapest,

2019-04-10